

DAP 2- Dyslexia Assessment Protocol - Proiect Erasmus +
(2023-1-LV01-KA220-SCH-000160221)

Prof. Nechitescu Ecaterina, Liceul Teoretic “Grigore Moisil” Timișoara

Prof. Pantea Tamara, Liceul Teoretic “Grigore Moisil” Timișoara

Identificarea timpurie a dificultăților de învățare, inclusiv dislexia, joacă un rol crucial în dezvoltarea academică și socială a copiilor. Capacitatea de a recunoaște aceste dificultăți într-un stadiu incipient permite intervenția în timp util, care poate îmbunătăți semnificativ rezultatele educaționale și bunăstarea generală.

Dislexia este o dificultate comună de învățare care afectează abilitățile de citire, scriere și ortografie. În ciuda prevalenței sale, abordările privind diagnosticarea și sprijinirea persoanelor cu dislexie pot varia semnificativ între diferitele sisteme educaționale.

Diversitatea practicilor în rândul țărilor europene reflectă o serie de filosofii culturale, economice și educaționale. Unele națiuni au stabilit cadre și resurse solide dedicate identificării și sprijinirii timpurii, în timp ce altele sunt încă în curs de elaborare și punere în aplicare a unor strategii eficiente.

Pentru a înțelege pe deplin situația actuală legată de identificarea timpurie a dificultăților de învățare, în special a dislexiei, echipa proiectului „DAP-2” a studiat atât țările partenere, cât și țările din afara parteneriatului, acordând atenție diferitelor părți ale Europei.

DAP-2 se bazează pe cunoștințele dobândite în timpul implementării proiectului DAP (Dyslexia Assessment Protocol), realizat în perioada 2019-2022. DAP a vizat crearea unui instrument de evaluare a riscurilor de dislexie la elevii din ciclul primar și din ultimul an de învățământ preșcolar. În timpul implementării sale, a fost realizat un sondaj în rândul profesorilor și părinților din învățământul preșcolar și primar. Rezultatele acestuia au condus la concluzia că, de prea multe ori, înțelegerea dislexiei nu este clară; părinții și chiar profesorii nu recunosc întotdeauna semnele de avertizare la copii suficient de devreme.

Cunoștințele dobândite în timpul punerii în aplicare a DAP au condus la afirmația că este necesar să se creeze un instrument de evaluare a copiilor de vârste și mai mici pentru a crește șansele de intervenție timpurie. Cu cât intervenția începe mai devreme, cu atât cresc șansele ca acești copii afectați să reușească la învățătură, să se simtă încrezători în ei înșiși și acceptați și să prevină pășirea timpurie a școlii.

Astfel, intervenția timpurie, atunci când adulții observă întârzieri de dezvoltare la copiii mici și îi ajută să accelereze dobândirea de abilități și cunoștințe în domeniile problematice, este foarte importantă pentru a asigura incluziunea și bunăstarea acestor copii. Vârsta de 4-5 ani este prea devreme pentru a diagnostica dislexia, deoarece viteza și dinamica de dezvoltare a copiilor este foarte individuală.

Cu toate acestea, există etape de dezvoltare cunoscute la nivel mondial care indică lucrurile pe care majoritatea copiilor ar trebui să le facă la o anumită vârstă. În cazul în care există deficite în anumite domenii și dificultăți în atingerea unor etape specifice, adulții ar trebui să le considere

un semnal de alarmă și să acorde mai multă atenție îmbunătățirii competențelor respective. Obiectivul principal al proiectului DAP-2 este de a dezvolta un instrument de evaluare adaptat nevoilor copiilor de 4-5 ani pentru a observa în timp util orice posibile întârzieri în dezvoltare și pentru a sprijini cadrele didactice din învățământul preșcolar și părinții cu un instrument simplu care să fie utilizat în activitatea lor zilnică cu copiii.

Nucleul parteneriatului este format din organizațiile care au lucrat cu succes în cadrul proiectului DAP: Dyslexia Assessment Protocol în perioada 2019-2022. Capacitatea de a atinge obiectivele stabilite la începutul proiectului a demonstrat că partenerii pot continua să lucreze împreună concentrându-se pe un alt aspect al intervenției în cazul dificultăților de învățare (și anume evaluarea copiilor la o vârstă foarte fragedă), care a fost considerat în comun ca fiind important în timpul implementării DAP. Fiecare partener este expert în aspecte diferite și specifice ale educației și are experiență în proiecte Erasmus+.

Partenerii care sunt implicați în proiect:

1. Asociația LSpecPA a fost înființată în septembrie 2017, este o organizație națională cu filiale regionale în toate regiunile letone. Membrii asociației sunt pedagogi speciali, profesori, logopezi, psihologi, educatori, experți din cadrul Ministerului Educației al Republicii Letonia.

2. SDRUZHENIE ASOCIACIA DYSLEXIA - BULGARIA (DABG) este o organizație neguvernamentală și non-profit, ale cărei obiective principale sunt: creșterea gradului de conștientizare cu privire la dislexie și alte dificultăți de învățare, formarea profesorilor pentru a recunoaște simptomele dislexiei și toate condițiile comorbide, educarea și sprijinirea părinților copiilor cu dificultăți specifice de învățare, oferirea de ajutor elevilor pentru depășirea dificultăților și o mai bună realizare după școală etc. Specialiștii din cadrul Asociației oferă cursuri de formare, seminarii, ateliere, prezentări pentru profesori, specialiști și părinți; evaluare și consultații individuale pentru copii, tineri și adulți din întreaga țară

3. Inspectoratul Provincial al Educației - Kocaeli, Turkiye (KPDoNE) este o unitate a Ministerului Educației din Republica Turcia și este responsabil pentru toate instituțiile de învățământ din provincia Kocaeli, cu peste 27 de mii de profesori și peste 400 de mii de elevi. KPDoNE are o vastă experiență de lucru în cadrul proiectelor europene; organizează în mod regulat seminarii și cursuri de formare pentru profesori și specialiști și elaborează materiale metodologice, inclusiv pentru elevii cu dificultăți de învățare

4. Liceul Teoretic GRIGORE MOISIL, din Timișoara (LTGM) este printre cele mai bune școli din județul Timiș, cuprinzând copii și tineri cu vârste cuprinse între 7 și 19 ani. Este singura școală din județ cu clase de liceu, specializate în matematică și informatică. Școala are un total de 1850 de elevi pe diferite niveluri de învățământ, instruiți de 130 de cadre didactice calificate. Școala dispune de consilieri pedagogici la toate nivelurile de învățământ care asistă profesorii și părinții în adaptarea calitativă și eficientă a elevilor cu dificultăți de învățare.

5. DrTech Education Technologies este o companie de tehnologie educațională care se concentrează pe creșterea cunoștințelor, abilităților și performanțelor indivizilor. În acest context, își propune să ofere soluții tehnologice prin analizarea aprofundată a problemelor. Cu scopul de a contribui la literatura de specialitate cu studiile de cercetare și dezvoltare necesare pentru a integra tehnologia în mediile de învățare, compania joacă, de asemenea, un rol activ în transformarea

cunoștințelor în practică. Printre soluțiile oferite de DrTech se numără activități precum aplicații web, aplicații mobile și dezvoltarea de conținut digital.

Deși gradul de conștientizare a dislexiei a crescut în ultimele decenii, în mare parte din cauza bogăției de informații disponibile pe internet, mulți profesori încă raportează că se simt inadecvat informați despre această afecțiune. Acest decalaj în cunoștințe poate împiedica capacitatea lor de a sprijini în mod eficient elevii cu dislexie, subliniind nevoia de pregătire și resurse îmbunătățite în mediile educaționale. Pe măsură ce înțelegerea dislexiei evoluează, este esențial ca educatorii să beneficieze de dezvoltare profesională continuă pentru a răspunde mai bine nevoilor tuturor cursanților.

Este esențial ca profesorii să primească o formare adecvată cu privire la tipurile și caracteristicile dificultăților de învățare, împreună cu abilități practice pentru abordarea acestor provocări la clasă. Aceste cunoștințe îi echipează pe educatori să recunoască nevoile diverse de învățare și să implementeze strategii eficiente care promovează un mediu de învățare incluziv. Îmbunătățindu-și înțelegerea dificultăților de învățare, profesorii pot crea abordări educaționale personalizate care sprijină toți elevii, ajutând la reducerea decalajului pentru cei care se pot lupta. Dezvoltarea profesională continuă nu numai că dă putere educatorilor, ci și îmbunătățește semnificativ experiența academică pentru cursanții care se confruntă cu aceste obstacole, asigurând că fiecare copil are șansa de a reuși.

În timp ce numărul și varietatea de tehnologii de asistență disponibile pentru elevii cu dislexie continuă să se extindă, există o nevoie critică de formare a profesorilor pentru integrarea eficientă a acestor instrumente în sala de clasă. Educatorii trebuie să învețe cum să dezvolte materiale educaționale adaptate și captivante, care să folosească tehnologia pentru a îmbunătăți experiențele de învățare. În plus, înțelegerea modului de implementare a tehnologiilor de asistență în procesul educațional este vitală pentru crearea unui mediu incluziv care să răspundă nevoilor diverse ale tuturor elevilor. Oferind profesorilor pregătirea și resursele necesare, ne putem asigura că aceștia sunt echipați pentru a utiliza tehnologia în mod eficient, îmbunătățind în cele din urmă rezultatele academice pentru cursanții dislexici.

O conștientizare sporită în rândul părinților este crucială, în special pentru cei cu copii mici sau cei care sunt în așteptare. Este important pentru ei să înțeleagă etapele de bază ale dezvoltării copilului și să urmărească îndeaproape progresul copiilor lor. Fiind vigilenți și recunoscând orice întârzieri sau deficite, părinții pot lua măsuri proactive pentru a căuta ajutor și resurse de la început. Această conștientizare nu numai că dă putere părinților să-și susțină copiii, ci și favorizează un mediu de sprijin în care intervenția timpurie poate duce la rezultate mai bune. Încurajarea conversațiilor deschise despre dezvoltare poate ajuta la destigmatizarea căutării de asistență, beneficiind în cele din urmă de călătoria educațională a copilului și de bunăstarea generală.

În timpul implementării DAP-1, partenerii au efectuat o cercetare semnificativă asupra situației legate de dislexie în țările partenere și nu numai. Partenerii au chestionat, de asemenea, profesorii și părinții. Totul a condus la concluzia că de prea multe ori înțelegerea dislexiei nu este clară, părinții și chiar profesorii nu recunosc întotdeauna semnele de avertizare la copii suficient de devreme.

Astfel, cunoștințele acumulate în timpul creării și implementării DAP-1 au condus la afirmația că este necesar să se creeze un instrument de evaluare a copiilor de vârstă și mai mică

pentru a crește șansele de intervenție timpurie. Vârsta de 4-5 ani este prea devreme pentru a diagnostica dislexia, deoarece viteza și dinamica dezvoltării copiilor sunt foarte individuale.

Cu toate acestea, există repere de dezvoltare cunoscute în întreaga lume care indică lucrurile pe care majoritatea copiilor ar trebui să le facă la o anumită vârstă.

Astfel, crearea unor instrumente care să-i ajute pe profesorii din învățământul preșcolar și părinții să observe eventualele deficite în domeniile importante pentru viitorul proces de studiu ar crește posibilitatea intervenției timpurii.

Activitățile implementate în proiectul Erasmus + DAP2:

- Analiza comparativă a situației din țările partenere și dincolo de acestea (literatura științifică, sondajul profesorilor și părinților preșcolari; proiecte anterioare legate de subiecte);
- Redactarea justificării și descrierii DAP-2;
- Crearea instrumentului de evaluare online pentru preșcolari;
- Traininguri internaționale și locale;
- Screening a minim 300 de copii (în mod normal 4-5 ani);
- Crearea unui Caiet de exerciții;
- Digitalizarea unei părți din Caietul de exerciții;
- Pilotarea Caietului de exerciții de către profesori și părinți.

Sprijinul elevilor dislexici trebuie să fie oferit la toate nivelurile de învățământ. Astfel, acest proiect își propune identificarea copiilor cu risc de dislexie încă din perioada preșcolarității.

Bibliografie:

1. *Základní škola se specifickými poruchami učení (2024) SPC logopedie. Available at: <https://www.zsdys.cz/cs/spc-logopedie/a-71/a-71>*
2. *Raščevska, M., Vabale, A., Griškēviča, I., Orlovskā, M., Ozola, E., Koļesovs, A., Legzdīņš, P., Mutule, S. (2013). Agrīnās lasītprasmes attīstības rādītāju DIBELS Next interpretācijas rokasgrāmata. Rīga: Latvijas Universitāte*
3. *Andresen, A., Monsrud, M.B. (2021) Assessment of Dyslexia – Why, When, and with What? Available at: <https://doi.org/10.1080/00313831.2021.1958373>*
4. *Asociația Română pentru Copii Dislexici (2019) Copilul dislexic o responsabilitate comună. Available at: http://dislexia.ro/2019/04/03/copilul-dislexic-o_responsabilitate-comuna/*